

MOBILIZAREA RESURSELOR.

Experiențe și practici locale

Mai, 2022

„MĂ IMPLIC”

Proiect de implicare civică în guvernarea locală

Autor: Victoria Matveev

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development and Cooperation SDC
Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare
Швейцарское управление по развитию и сотрудничеству

skat Swiss Resource Centre and
Consultancies for Development

MĂ IMPLIC Proiect de implicare civică
în guvernarea locală

Proiectul de implicare civică în guvernarea locală „MĂ IMPLIC” este finanțat de
Agenția Elvețiană pentru Cooperare (SDC) și implementat de Skat Consulting Ltd.

CUPRINS:

1. Introducere.....	2
2. Mobilizarea comunității. Actorii implicați, tipologia resurselor, metodele și tehnicile de mobilizare.....	2
2.1. Mobilizarea comunității	2
2.2. Actorii comunitari implicați în proces	2
2.3. Tipologia resurselor	2
2.4. Metodele și tehnicile de mobilizare comunitară și a resurselor	3
2.5. Colectarea de fonduri.....	4
3. Potențialul local de mobilizare a resurselor locale. Experiențele locale.....	6
3.1. Actorii locali implicați în procesul de mobilizare a resurselor	6
3.2. Resursele implicate în dezvoltarea comunitară	9
3.3. Potențialul extern implicat în mobilizarea resurselor	13
3.4. Parteneriatele durabile	14
3.5. Metodele și practicile de mobilizare a resurselor	14
3.6. Logistica procesului de mobilizare a resurselor.....	15
4. Factorii de succes în mobilizarea resurselor.....	17
5. Recomandări.....	19

AUTOR:

Victoria Matveev, consultantă în domeniile mobilizarea resurselor și colectarea de fonduri, în cadrul proiectului de implicare civică în guvernarea locală „MĂ IMPLIC”.

1. Introducere

Din anul 2019, 30 de comunități rurale (peste 70 de localități), partenere ale proiectului „MĂ IMPLIC”, s-au angajat activ în îmbunătățirea serviciilor comunale.

Autoritățile locale, inițiatorii acestui proces, au mobilizat persoane și instituții din comunitate, interesate de creșterea calității serviciilor și calității vieții cetățenilor. Acestea au fost organizate în Echipa de Inițiativă Comunitară, la care s-au alăturat operatori de servicii și cetățeni (lideri comunitari, grupuri de inițiativă, asociații obștești).

Odată cu identificarea celor mai fezabile soluții pentru dezvoltarea serviciilor publice, echipele locale și-au asumat responsabilitatea de a mobiliza resursele necesare pentru implementarea acțiunilor prioritare din Planul de Îmbunătățire a Serviciilor Comunale.

Pentru o mai bună ghidare a comunităților în procesul de mobilizare a resurselor, proiectul „MĂ IMPLIC” a realizat o analiză a experiențelor și practicilor locale în șase comunități-pilot și a organizat o serie de sesiuni de formare și schimburi de experiență în acest domeniu. La fel, a fost elaborat prezentul ghid, care are scopul de a inspira pe toți cei interesați de mobilizarea de resurse să acționeze organizat și creativ.

2. Mobilizarea comunității. Actorii implicați, tipurile de resurse, metodele și tehnicile de mobilizare

2.1 Mobilizarea comunității

Mobilizarea comunității este un *proces planificat*, orientat spre *soluționarea unei probleme*. Acesta este realizat și evaluat, *în mod participativ și sistematic*, de către membrii comunității, grupurile și organizațiile din comunitate.

Prin intermediul mobilizării comunitare, membrii unei comunități devin conștienți de existența unei probleme și decid împreună care sunt pașii necesari pentru rezolvarea acesteia. Astfel, ei devin activi. Pentru ca mobilizarea să nu rămână doar un concept teoretic, este necesară implicarea persoanelor cu inițiativă (lideri formali și informali), care să „urnească carul din loc”. „*Mobilizarea comunității oferă oamenilor oportunitatea de a depăși problemele, de a înțelege propriile probleme într-un context mai extins (comprehensiv) și de a face ceva pentru soluționarea lor*”. Aceasta este chintesența proiectului „MĂ IMPLIC”.

2.2 Actorii comunitari implicați în proces

În comunitățile din țara noastră, în procesul de dezvoltare comunitară, de la caz la caz, pot fi implicați un număr mai mic sau mai mare de *actori comunitari*, cum ar fi autoritățile locale (APL), organizațiile nonguvernamentale (ONG), școlile, grădinițele, casele de cultură, bibliotecile, centrele medicilor de familie, poliția, bisericile, grupuri de inițiativă, agenții economici, cetățenii etc. Și, bineînțeles, cu cât mai mare este numărul actorilor locali implicați în proces, cu atât impactul poate fi mai mare. În acest caz, putem afirma cu certitudine că diversitatea actorilor comunitari implicați contribuie la dezvoltarea comunității. În același timp, trebuie să recunoaștem și rolul *actorilor externi*: asociațiile și fundațiile internaționale, organizațiile umanitare, reprezentanțele ambasadelor etc., care joacă un rol la fel de important în dezvoltarea comunităților noastre prin asistența tehnică și financiară oferită.

2.3 Tipologia resurselor

Chiar dacă reușim la maxim să implicăm actorii locali și cei externi în procesul de dezvoltare comunitară, înțelegem că avem nevoie și de diverse resurse, cum ar fi:

- resurse financiare;

- resurse umane;
- resurse materiale;
- resurse naturale;
- resurse culturale.

IMPORTANT de înțeles: *resursele comunității* trebuie implicate în proces, după aceeași formulă ca și actorii comunitari. Altfel spus, să tindem spre utilizarea unei game cât mai largi de resurse locale, dar ținând cont de disponibilitatea acestora. Ar fi greșit să ignorăm unele dintre resursele menționate, diminuându-le imaginar importanța din punct de vedere al impactului. La fel de greșit ar fi să punem accent doar pe resursele financiare, pornind de la ideea că „banii rezolvă orice problemă”. De fapt, folosirea resurselor trebuie abordată din perspectiva: „resursele umane, materiale, naturale și culturale trebuie folosite în așa mod încât să genereze resurse financiare”. De exemplu, organizând un festival (resursa culturală) putem acumula bani din darea în chirie a spațiilor (corturilor), pentru vânzarea produselor locale; apelând la o persoană (resursa umană), specialistă în scriere proiectelor, putem obține un grant (resursa financiară); autospeciala sau tractorul care colectează deșeuri (resursa materială) poate presta servicii contra plată și, astfel, va aduce resurse financiare în comunitate etc.

2.4 Metodele și tehnicile de mobilizare comunitară și a resurselor

Pentru a obține rezultate dorite în procesul de mobilizare a resurselor, este important de întreprins doi pași de inițiere:

- **Pasul 1** – elaborarea **Hărții Actorilor Locali** (este foarte important să includem toți actorii din comunitate, inclusiv pe cei care, la prima vedere, par a fi neînsemnați. De exemplu, persoanele în etate, întrunite în cadrul unor grupuri de seniori/ grupuri de inițiativă, pot produce schimbări mari în localitate. Fiind abilitate și instruite, pot scrie și implementa diverse inițiative și proiecte. De asemenea, copiii din localitate pot veni cu anumite inițiative și acțiuni).
- **Pasul 2** – elaborarea **Hărții Resurselor Locale** (este foarte important de inclus toate tipurile de resurse, specificând în detalii și locația acestora). Harta ne va oferi o viziune amplă asupra resurselor reale pe care le putem folosi la rezolvarea diverselor probleme comunitare, inclusiv va facilita identificarea resurselor existente, care pot contribui la implementarea proiectelor.

Doar după realizarea acestor pași, putem afirma că suntem pregătiți pentru inițierea procesului de mobilizare a comunității și resurselor. Ulterior, va urma un set de acțiuni importante, cum ar fi consolidarea capacităților comunității prin acumularea cunoștințelor și exemplelor de bune practici; transferul/aplicarea acestora în comunitatea noastră.

Pentru mobilizarea resurselor umane din comunitate, este important să înțelegem ce stă la baza procesului. De fapt, despre mobilizarea oamenilor putem vorbi doar atunci când în comunitate este dezvoltat un anumit spirit participativ, numit „participare civică”. Participarea civică înseamnă implicarea cetățenilor în proces chiar de la început, adică începând cu identificarea problemelor, luarea deciziilor privind soluționarea acestora și implementarea soluțiilor.

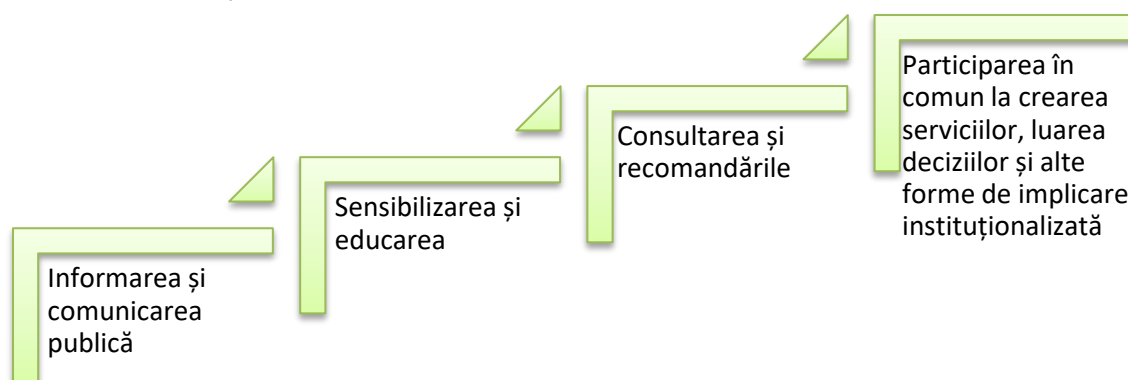
Din perspectiva europeană¹, participarea cetățenilor se definește astfel: „prin informare, comunicare și implicare se stabilește relația între administrație și cetățeni”, iar activitățile administrației sunt dezvoltate și susținute în așa fel, încât să corespundă cât mai mult posibil nevoilor și dorințelor cetățenilor.

Implicarea cetățenilor la nivel local înseamnă existența unei interfețe sistematice și constructive între cetățeni, APL și prestatori de servicii, care pot influența spre bine calitatea serviciilor publice.

¹ European Governance A White Paper: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/DOC_01_10

Interacțiunea cu cetățenii și utilizatorii serviciilor poate lua diferite forme și poate fi de intensitate diferită, variind de la informarea și diseminarea activă până la implicarea utilizatorilor instituționalizați în furnizarea serviciilor (cea mai avansată formă de implicare), așa cum se arată în schema de mai jos.

Figura 1: Dimensiunile implicării cetățenilor

La întrebarea „care sunt **beneficiile participării civice**?”, răspunsurile ar fi următoarele:

- se generează soluții/idei pornite din interiorul comunității, ceea ce înseamnă că soluțiile vin să rezolve anume probleme identificate de către cetățeni;
- se identifică și se mobilizează alte resurse locale (umane, materiale, financiare, culturale etc.);
- crește capacitatea comunității de a-și rezolva mai eficient propriile probleme;
- membrii comunității sunt responsabilizați, dar, totodată, se simt utili și importanți;
- crește durabilitatea și sustenabilitatea proiectelor comunitare;
- crește solidaritatea.

Există o listă largă a **genurilor de activități** în care putem implica membrii comunității:

- evaluarea nevoilor și resurselor comunității;
- prioritizarea problemelor și stabilirea direcțiilor de acțiune;
- planificarea acțiunilor;
- implementarea acțiunilor;
- monitorizarea acțiunilor și proiectelor;
- evaluarea rezultatelor.

Cele șase genuri de activități menționate mai sus, precum și metodele de implicare a cetățenilor, sunt prezente și în Planurile de Îmbunătățire a Serviciilor Comunale ale comunităților partenere din cadrul proiectului de implicare civică în guvernarea locală „MĂ IMPLIC”.

NOTĂ (din propria experiență): *Dacă ne dorim cu adevărat să avem în comunitate un număr mare de persoane active și implicate, „molipsite” de acel spirit participativ, trebuie neapărat să începem cu dezvoltarea patriotismului local. Cu alte cuvinte, este important să promovăm, în rândul sătenilor, acele valori comune, care să-i facă să se simtă mândri de apartenența lor la comunitate. Acest lucru va crește motivația oamenilor de a face lucruri frumoase pentru localitatea lor.*

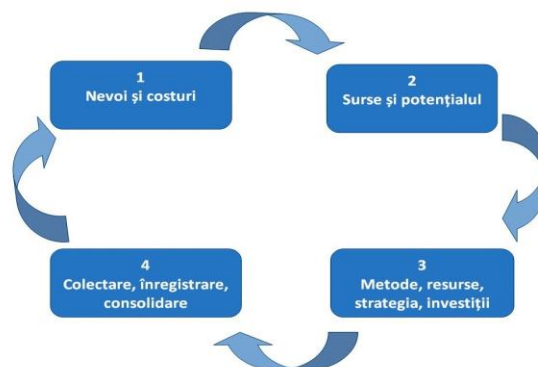
2.5 Colectarea de fonduri

Colectarea de fonduri ocupă un rol foarte important în procesul de dezvoltare comunitară. Este un proces complex, care poate fi descris drept unul extrem de interactiv și care, fiind bine planificat, poate contribui la soluționarea multitudinii de probleme comunitare din diverse domenii (sociale, economice, de infrastructură, de mediu etc.)

Colectarea de fonduri este „știința” de a-i convinge pe alții că activitatea Dumneavoastră are rost. Este arta de a motiva spre fapte bune, de a vinde ideea celui care dispune de mijloace, pentru a face realizabilă o problemă sentimentală.

Colectarea de fonduri este un proces complex care cuprinde diverse elemente.

Nevoile și costurile. Îndată ce a fost identificată problema, pentru care intenționăm să lansăm o campanie de colectare de fonduri, stabilim toate nevoile și necesitățile noastre privind procesul de organizare a campaniei. Astfel, va fi foarte clar, încă de la inițierea procesului, de ce dispunem și de ce nu, și care ar fi costurile pentru organizarea campaniei (de exemplu, pentru procurarea boxelor transparente, bannerelor cu mesajul campaniei, pliantelor, materialelor informaționale, plata chiriei sălii, în cazul unui bal de binefacere sau târg/iarmaroc etc.).

Sursele și potențialul. La această etapă, este foarte util să identificăm și să facem o listă a tuturor persoanelor, grupurilor de persoane, organizațiilor – potențiali donatori la care am putea apela. Este important să dăm importanță tuturor „candidaților” din această listă, inclusiv celor care, la prima vedere, par a fi „neînsemnați” din punct de vedere al aportului (în materie de donație) pe care îl pot aduce campaniei inițiate de noi. De ce? Deoarece, deseori, se întâmplă că așteptările noastre nu coincid cu realitatea și, astfel, riscăm să colectăm mai puține fonduri decât am fi putut.

Metodele, resursele, strategia, investițiile. De fapt, această etapă este una de planificare. Este o etapă fără care o campanie de colectare de fonduri nu ar putea fi realizată cu succes. Se recomandă planificarea diverselor și celor mai potrivite metode de colectare de fonduri, astfel încât campania să-și atingă scopul. La fel de important este să existe o echipă, iar responsabilitățile să fie delegate fiecărui membru. Și, nu în ultimul rând, este important ca timpul de realizare a fiecărei etape din cadrul campaniei să fie planificat corect.

Colectarea, înregistrarea, consolidarea. Această etapă este una dintre cele mai interesante, deoarece presupune desfășurarea procesului propriu-zis de colectare de fonduri. Este o etapă în care are loc interacțiunea cu OAMENII! Anume la etapa de colectare, inițiatorii campaniei „simt gustul acțiunii”, încep să prindă la curaj și să aibă încredere în forțele proprii, capătă speranța în reușita campaniei, dar și invers – pot „trăi eșecul” (în cazul în care nu dețin cunoștințele necesare, nu au un plan bine definit etc.). O importanță deosebită trebuie atrasă înregistrării resurselor colectate, fie că este vorba de bunuri, bani sau chiar de ore de muncă voluntară. De ce este important și obligatoriu să efectuăm acest lucru? Există două motive:

1. la final de campanie, neapărat venim cu un raport privind valorificarea sau cheltuirea banilor/bunurilor către donatori. Deci, trebuie să avem înregistrate toate donațiile și, respectiv, toate cheltuielile;
2. pentru a sigura transparența procesului, care contribuie la creșterea gradului de încredere față de noi. La această etapă este extrem de important să fie respectate anumite cerințe:
 - a) să fie creat un grup (comisii), responsabil de evidența donațiilor;
 - b) la finalizarea fiecărei etape/zile/eveniment, în cadrul căruia a avut loc colectarea, grupul (comisia) calculează, înregistrează și întocmește un proces-verbal, care va fi semnat;
 - c) toate datele privind banii/bunurile colectate în cadrul evenimentelor, de fiecare dată, se vor introduce în registrul unic al campaniei.

3. Potențialul local de mobilizare a resurselor locale. Experiențele locale

3.1 Actorii locali implicați în procesul de mobilizare a resurselor

În toate cele șase localități vizitate, într-o măsură mai mare sau mai mică, în procesul de dezvoltare comunitară au fost implicate diverse categorii de actori locali, cum ar fi APL-urile, ONG-urile, locuitorii, diaspora, agenții economici, instituțiile publice, bisericile, grupurile și echipele de inițiativă, comitetele coordonatoare, consiliile tinerilor, echipele de pompieri voluntari etc.

Administrația Publică Locală, conform opiniilor respondenților, este unul din principalii actori comunitari implicați în dezvoltarea locală. Și asta pentru că, creșterea gradului de bunăstare a cetățenilor este, de fapt, cea mai importantă și prima responsabilitate a APL. În majoritatea localităților, pe lângă primar, care este persoana (actorul) numărul unu cea mai implicată și „cointereseată” în mobilizarea resurselor pentru a dezvolta localitatea pe care o conduce, se atestă și implicarea a cel puțin 50% din numărul consilierilor locali, aceștia fiind caracterizați ca fiind activi și implicați.

În baza rezultatelor chestionarului, se atestă că APL (primarii, secretarii consiliilor locale și consilierii locali) contribuie la dezvoltarea locală prin logistică, informare, luare decizii, inițiative privind rezolvarea anumitor probleme locale etc.

Autoritățile locale din Capaclia, Copceac, Vorniceni și Selemet au menționat că unele dintre responsabilitățile asumate țin și de scrierea și implementarea proiectelor, dar și atragerea de fonduri prin alte metode.

Și **ONG-urile** sunt menționate de către respondenți drept actori importanți în dezvoltarea locală. În cinci din cele șase localități activează una sau mai multe asociații obștești, care acoperă diverse domenii, printre care domeniile: social, cultural, economic și identitate locală, participare civică. În satul Capaclia din raionul Cantemir, de exemplu, există o singură asociație obștească (Capaclia Alsacia), dar care are un spectru destul de larg de activitate și o experiență bogată în implementarea proiectelor atât în domeniul social, cât și în cel al infrastructurii edilitare și servicii. De asemenea, această asociație contribuie la creșterea gradului de participare civică, mobilizând cetățenii să se implice în acțiuni comunitare. Un exemplu elocvent este mobilizarea taților la acțiunea de instalare și amenajare a terenului de joacă pentru copii, munca lor fiind apreciată drept contribuție la un proiect. Asta înseamnă că primăria a economisit resurse financiare necesare pentru achitarea lucrărilor de instalare a terenului de joacă, resurse care au fost valorificate pentru acoperirea altor necesități din comunitate. Acțiunea dată a fost parte a proiectului „Participare la guvernarea locală prin Juriile Cetățenești Locale (JCL)”.

Figura 2. Instalarea unui teren de joacă în Capaclia

În satul Selemet din raionul Cimișlia, un mare impact social, dar și economic îl au proiectele și inițiativele implementate de asociația de băștinași „Baștina Selemet”. Această organizație este una de succes, care a reușit să implice băștinașii plecați peste hotare în dezvoltarea locală. În mare parte, succesul acestei asociații se datorează și faptului că băștinașii (diaspora) se implică în proces, chiar de la etapa de identificare a problemelor. Ulterior, vin cu soluții și se implică la realizarea lor, inclusiv prin donații materiale, financiare etc. De remarcat este faptul că, în raport cu diaspora, APL din Selemet reușește să pună în valoare cunoștințele și experiențele dobândite de ani de zile pentru a atrage cât mai mulți participanți în proces. Unul dintre secretele, care asigură succesul acestei asociații, constă în faptul că, pentru fiecare contribuție/donație, mică sau mare din partea diasporei, se aduc mulțumiri în diverse forme și maniere atractive. Astfel, motivează oamenii să doneze repetat (unul dintre principiile colectării de fonduri este „de a mulțumi”).

Figura 3. Banner cu mesaj de mulțumire a băștinașilor, Selemet

Și în satele Copceac și Vorniceni din UTA Gagauzia există asociații de băștinași, activ implicate în viața locală. Acestea au câte cinci ONG-uri active. În ambele localități, asociațiile obștești atrag fonduri prin diverse proiecte și campanii de colectare de fonduri și se ocupă de creșterea activismului civic. Combinarea acestor două tipuri de activități dau rezultate foarte bune.

Locuitorii constituie cea mai numeroasă categorie de actori comunitari, care se implică în dezvoltarea locală, menționată de respondenți. Numărul celor activi, de facto, este diferit de la o localitate la alta. Astfel, APL Copceac reușește să implice în procesul de dezvoltare locală cca 75% din populația satului. Acesta este un indiciu foarte bun, care ne face să credem că localitate se bucură de proiecte durabile (acolo, unde se implică cetățenii prin muncă și tot felul de contribuții, se păstrează bunurile și invers, unde nu se implică, sunt mai indiferenți, crește riscul distrugerii, degradării bunurilor). O bună practică din satul Copceac, care merită a fi menționată, este activitatea „Comitetelor de stradă” („Уличные комитеты”). Membrii acestor comitete sunt locuitorii diferitor străzi, iar în sarcina lor intră identificarea problemelor din sectoarele în care locuiesc, formularea propunerilor și soluțiilor către APL, monitorizarea și luarea anumitor decizii. Inițiativa dată presupune o colaborare strânsă cu administrația publică locală.

Figura 4. Ședința cu membrii Comitetului de stradă, Copceac

APL-urile din Capaclia, Selemet și Fundurii Vechi reușesc să implice în dezvoltarea locală cca 50% din populație - un indicator destul de bun. Aici, locuitorii se implică, atât prin donații de bunuri, expertiză și consultanță, cât și prin contribuții financiare. De exemplu, la Vorniceni, cu contribuția financiară a cetățenilor, în cadrul proiectului „DAR 1+3”, a fost procurat un grader, au fost renovate drumuri și a fost construită rețeaua de apeduct.

Diaspora. Experiența APL Selemet în lucrul cu diaspora merită a fi pusă în valoare și replicată pe scară largă. Aici, în dezvoltarea locală sunt implicați cca 90% din băștinașii plecați peste hotare. După cum am menționat și mai sus, succesul se datorează, în mare parte, faptului că comunitatea a investit mult în consolidarea capacităților sale de lucru cu diaspora, acumulând un volum vast de cunoștințe și experiențe inovative. De exemplu, au început cu elaborarea unei baze de date a migranților din Selemet, apoi au elaborat Harta țărilor în care au emigrat băștinașii (locul de trai/de aflare a migranților).

Figura 5. Harta diasporei, Selemet

Agenții Economici. În funcție de mărimea localității, numărul populației, amplasarea față de anumite puncte strategice, centre regionale, orașe, drumuri naționale etc., numărul agenților economici poate fi unul mai mic sau mai mare. Dar, acesta nu întotdeauna este un indiciu obligatoriu. De exemplu, chiar și o localitate mai mică ca teritoriu sau cu un număr mai mic de populație, dar cu o infrastructură dezvoltată (drumuri, rețele de apă, canalizare, gaz, iluminat etc.) poate avea un număr mai mare de agenți economici, fiind atractivă pentru aceștia. Pe lângă cele menționate, un rol important în atragerea agenților economici îl are și administrația publică locală, care îi susține prin oferirea anumitor înlesniri sau condiții bune de promovare a produselor/serviciilor, contribuind astfel la atragerea investițiilor pentru proiectele economice. Prezența și activismul agenților economici duce la crearea locurilor de muncă, atractivitatea localității și creșterea veniturilor locale.

Localitatea Fundurii Vechi este un exemplu, care a reușit să atragă un număr mare de agenți economici. Aici, sunt cinci agenți economici mari, care contribuie la bugetul local prin impozite și taxe. Totodată, este oportun de menționat bunele practici de implicare a agenților economici în rezolvarea problemelor locale din satul Vorniceni. Aceștia se implică în viața comunității în proporție de cca 90% și contribuie cu donații de bunuri, vânzări ale bunurilor la preț redus (de exemplu, cisterne pentru serviciul de alimentare cu apă potabilă), donații de produse alimentare nevoiașilor, donații financiare în cadrul acțiunilor caritabile etc.

Instituțiile publice au și ele un cuvânt de spus în procesul de dezvoltare a comunității. În cele șase localități, cele mai implicate dintre instituțiile publice sunt: casele de cultură și bibliotecile - acestea, în mare parte, sunt caracterizate drept actori comunitari care contribuie mult la diseminarea informației, sensibilizarea publicului, promovarea diverselor cauze, proiecte și idei. Toate acestea sunt componente inevitabile în procesele de mobilizare locală și fără ele nu ar fi posibil sau ar fi destul de dificil de obținut rezultate. Evident, și celelalte instituții au un loc și un rol anume, atunci când vorbim despre dezvoltarea localității, ele fiind parte indispensabilă a unui sat. La Copceac și Selemet există două cantine sociale, care oferă servicii persoanelor vulnerabile. La Vorniceni, autoritățile locale, în colaborare cu instituția de învățământ, organizează diverse acțiuni de sensibilizare a publicului și promovare a ideii proiectelor, cum ar fi: expoziții sau velo-tururi. În cadrul proiectului „Responsabilizare prin informare în localitățile codrene”, Primăria Vorniceni, în colaborare cu Asociația băștinașilor plecați din satul Vorniceni, AdB juniorii de Vorniceni, Asociația jurnaliștilor de mediu și Convenția primarilor privind clima și energia, a organizat maratonul pe biciclete „Eco energy”. Scopul acestui proiect a fost de a

Figura 5. Velo-tur, Vorniceni

contribui la sensibilizarea publicului privind economisirea energiei, importanța eficienței energetice, a economisirii resurselor naturale și promovarea valorilor de mediu, climă și energie.

Bisericile. Două din cele șase localități implică bisericele în viața satului. Astfel, în satele Selemet și Risipeni aproape jumătate dintre enoriași se implică în diverse acțiuni de voluntariat și campanii de binefacere. Trebuie de menționat separat biserica ortodoxă din satul Copceac, unde enoriașii constituie 97% din populație, iar preotul este un adevărat lider, care reușește să mobilizeze în masă oamenii, atunci când este vorba de contribuție sau participare la anumite acțiuni comunitare.

Grupurile de inițiativă, echipele de inițiativă comunitară, echipele de pompieri voluntari, comitetele coordonatoare, consiliile tinerilor.

Toate acestea sunt forme de participare civică, care, într-o măsură mai mică sau mai mare, există în cele șase localități.

La Capaclia, Copceac, Selemet și Vorniceni **echipele de pompieri voluntari** intervin la stingerea incendiilor, localizându-le. Astfel, sunt diminuate pagubele și salvate viețile oamenilor. În plus, locuitorii acestor localități beneficiază de un grad mai mare de siguranță. Aceste realizări au devenit posibile datorită sinergiei mai multor proiecte, în cadrul cărora au fost donate autospeciale și construite/dotate edificiile cu echipamentele necesare.

Figura 6. Echipa de pompieri voluntari, Capaclia

Grupuri de inițiativă există în Capaclia, Copceac, Fundurii Vechi și Selemet. Acestea sunt parte a mai multor inițiative și proiecte, iar rolul lor primordial este de a mobiliza locuitorii să se implice în acțiuni concrete la nivelul comunităților lor. În localitățile menționate, membrii grupurilor de inițiativă sunt preponderent tinerii, dar există și excepții, precum în Fundurii Vechi, unde membrii sunt persoane adulte.

Echipe de inițiativă comunitară sunt create în toate cele șase localități și fac parte din proiectul „MĂ IMPLIC”. Rolul acestora este unul mai complex. Echipele au participat activ sau chiar au demarat procese legate de analiza situației actuale, identificarea problemelor și găsirea de soluții, precum și informarea publicului larg. Echipa de inițiativă comunitară este văzută ca un parteneriat dintre APL - operator de servicii - și cetățeni încă de la începutul procesului, fapt ce contribuie la buna gestionare a proiectului și implicarea tuturor actorilor relevanți în proces.

Figura 7. Membrii EIC, Risipeni, Izvoare, Horești, Taxobeni

Comitetul coordonator local a fost creat de AO „CASMED”, în satul Risipeni, și activează în nordul țării. Acest comitet are sarcina de a implica persoanele de vârstă a treia în viața satului, inclusiv în procesul decizional.

3.2 Resursele implicate în dezvoltarea comunitară

Resursele financiare. Când vorbim despre resursele financiare îndreptate spre dezvoltarea locală, acestea trebuie abordate într-o manieră complexă. Trebuie luate în calcul toate resursele posibile de a fi utilizate în proces (chiar și cele care, la prima vedere, par a fi neînsemnate sau mici ca mărime). Doar aplicând formula unei abordări complexe vom putea acumula o sumă mai mare de bani (resurse financiare) în bugetul nostru.

Finantele locale:

Primele genuri de resurse financiare menționate de APL, care sunt îndreptate spre dezvoltarea locală, sunt banii din bugetele locale și transferurile de la bugetul de stat (cele cu destinație generală și cele cu destinație specială). Ele fac parte din acel „portmoneu” comun al comunității, dar nu pot fi caracterizate drept resurse financiare care, substanțial, pot fi influențate pentru a le crește.

În UTA Gagauzia, însă, există o bună practică, care merită a fi cunoscută, și este valorificată de APL Copceac. Este vorba despre transferurile de la bugetul regional către primării (din Programul de dezvoltare locală a Găgăuziei), ceea ce presupune finanțarea, a 50% din costul total al proiectului, din Fondul contribuțiilor Găgăuziei. Cu alte cuvinte, la suma de bani atrasă de APL din exterior, sub formă de grant, din bugetul regional se alocă aceeași sumă drept contribuție pentru implementarea proiectului.

Merită să ne oprim la Veniturile proprii la bugetul local. Ele pot proveni din:

a) vânzarea bunurilor, terenurilor; acordarea în arendă a bunurilor, terenurilor; eliberarea certificatelor (de exemplu, APL Fundurii Vechi din aceste acțiuni atrage cca 200 000 de lei pe an);

b) taxele locale pentru amplasarea unităților comerciale, amplasarea publicității, amenajarea teritoriului, aplicarea simbolicii locale, taxele de salubritate, cazare, parcaj la vânzarea produselor/bunurilor. De exemplu, APL Fundurii Vechi din aceste acțiuni atrage cca 1 200 000 de lei pe an, având instituită taxa pentru parcaj de 40 de lei per zi;

c) prestările de servicii: lucrările cu mini-excavatorul, tractorul, graiderul, serviciile de transport microbuz etc. – contra plată, inclusiv pentru susținerea instituțiilor publice. Din astfel de acțiuni, APL Vorniceni și Copceac reușesc să adune anual o sumă considerabilă de bani, care ulterior este îndreptată spre necesitățile comunității.

Colectarea de fonduri:

Locuitorii. Merită a fi menționate practicile de la Vorniceni și Copceac. La Vorniceni, locuitorii contribuie financiar la reparația/construcția drumurilor cu 1 000-8 000 de lei, pentru conectare la apeduct cu 300-600 de lei, pentru conectare la rețeaua de canalizare cu 700 de lei, pentru iluminat stradal – cu 300 de lei. De asemenea, vin cu contribuții financiare și la granturi, reparația bisericii, Caravana de Crăciun etc.

La Copceac, este formalizat procesul de colectare a donațiilor și contribuțiilor prin decizia consiliului local. Prioritare sunt proiectele în care comitetele de străzi primele vor colecta contribuția, după cum urmează: la reparația/construcția drumurilor – 3 000 de lei, conectarea la apeduct – 1 000 de lei, conectarea la canalizare – 3 000 de lei.

Diaspora. Pentru diaspora din Selemet este caracteristică implicarea în dezvoltarea localității pe diverse dimensiuni, cum ar fi: dimensiunea culturală, când băștinașii plecați peste hotare, revenind acasă în vacanță, se implică în organizarea festivalurilor; dimensiunea economică, când cu suportul și contribuția financiară a băștinașilor a fost creată piața agroalimentară; dimensiunea tehnologico-materială, când cu suportul băștinașilor s-au construit și reparat edificii (de exemplu, muzeul satului, Școala de muzică, intrarea în localitate etc.).

Figura 8. Piața agroalimentară, Selemet

Agentii economici. La Vorniceni, gradul de implicare al agenților economici, inclusiv prin contribuții financiare, este destul de mare. Astfel, pentru diverse

proiecte și probleme comunitare, aceștia contribuie cu sume cuprinse între 20 000-100 000 de lei.

Instituțiile publice. În majoritatea localităților, instituțiile publice sunt încadrate în campanii de colectare de fonduri, prin diverse metode: iarmaroace, în cadrul cărora, de exemplu, elevii din școli vând obiecte confecționate de ei sau copturi și colectează bani pentru diverse cauze. Sau, la Selemet, există practica de „Film în aer liber”, unde elevii vând bilete, astfel colectând bani pentru anumite acțiuni în beneficiul comunității.

Granturile:

Sunt una dintre cele mai eficiente metode de colectarea de fonduri. La acest capitol pot fi menționate experiențele satelor Vorniceni, Selemet și Copceac, care sunt cunoscute prin implementarea unui număr mare de proiecte, atât de infrastructură, cât și de menire socială. Printre cele mai mari sume atrase din granturi pot fi menționate: 800 000 de euro atrase de APL Copceac, pentru canalizare și stație de epurare, și 8 000 000 lei atrase de APL Vorniceni, pentru canalizare. Însă, toate cele șase localități au experiențe de implementare a proiectelor, atât din granturi mici (5 000 de lei – Capaclia), cât și din granturi mari (60 000 de euro - Selemet).

Campanii de colectare de fonduri se organizează de către majoritatea localităților. De exemplu, la Capaclia - „Donează pentru desaga lui Moș Crăciun”, „Contribuie la crearea condițiilor pentru spațiu de agrement pentru copii, tineri și adulți”; Copceac: „Donează pentru graider”, „Donează pentru excavator”, „Donează pentru apeduct” (toate online); Risipeni: „Contribuie pentru cantina socială”; Selemet: „Contribuie pentru Școala de muzică Selemet”, „Contribuie pentru muzeul satului Selemet”, „Donăm pentru cei mai triști ca noi”, „Donează pentru grader” (online și fizic), „Donează pentru sport” (online și fizic).

Figura 9. Exemple de campanii de colectare de fonduri

Eficiența utilizării resurselor:

Nu este vorba doar despre colectarea de fonduri în sensul direct al cuvântului. Este important să realizăm faptul că, atunci când întreprindem anumite măsuri pentru a cheltui mai puțini bani, dacă este posibil și rezonabil, neapărat contribuim la eficacitate și eficiență. Asta înseamnă că nu cheltuim o sumă X de bani planificați pentru anumite cheltuieli, ci cheltuim X-Y. O astfel de abordare putem observa la administrația publică din satul Fundurii Vechi, unde la instituții educaționale s-au construit trei cazangerii pe biomasă, la grădiniță s-au instalat baterii solare, fapt care le permite să economisească resurse financiare importante.

Resursele umane fac parte din cea mai importantă categorie, care poate atrage alte resurse pentru a dezvolta localitatea. APL Capaclia, Copceac, Selemet și Vorniceni dispun de persoane responsabile de atragerea de fonduri. În competența acestora intră scrierea proiectelor, căutarea finanțatorilor, organizarea campaniilor de fundraising, atragerea investițiilor.

O altă categorie de resurse umane, care la fel pot contribui la dezvoltarea locală, sunt voluntarii activi, în competența cărora intră mobilizarea membrilor comunității - acțiune care, nemijlocit, contribuie la implementarea cu succes a campaniilor de colectare de fonduri și a altor acțiuni în comunitate, cum ar fi mobilizarea pentru acțiuni de salubritate etc.

De asemenea, în toate cele șase localități, angajații instituțiilor publice, asistenții sociali, specialiștii din diverse domenii sunt implicați, fiecare conform capacităților și competențelor pe care le au. În

Capaclia, asistenții sociali se implică la etapa de scriere a proiectelor, prin oferirea de date și statistici necesare la completarea formularului, la descrierea problemei. La fel, aceștia se implică la întocmirea listelor beneficiarilor diverselor campanii de binefacere.

Mesterii populari sunt acea resursă umană care duc faima localității, promovând-o și făcând-o atractivă. În Copceac, Fundurii Vechi și Vorniceni meșterii populari organizează diverse expoziții de lucrări de artizanat, costume populare, încălțăminte, confecționează țoluri la război, obiecte din lemn. La fel, sunt implicați și în promovarea turismului local, astfel atrăgând turiști care, vizitând localitatea, au nevoie de cazare și mâncare, ceea ce permite localnicilor să obțină venituri suplimentare (pentru oferirea spațiilor de cazare și alimentare).

Liderii de opinie sau „liderii de mahale”. Sunt acele persoane care, de exemplu, la Capaclia, organizează adunări în mahalale sau pentru alte categorii ale populației cu scopul de a-i informa și sensibiliza. Implicarea lor contribuie la o mai bună implementare a proiectelor, evitând unele situații dificile, bazate pe neînțelegeri și reticența publicului.

Resursele materiale. Un bun exemplu de utilizare a resurselor tehnice întâlnim la Copceac, unde APL prestează servicii cu mini-excavatorul, graiderul, tractorul, servicii de transport cu microbuzul etc. – contra plată, inclusiv pentru susținerea instituțiilor publice. Astfel, putem afirma că resursa tehnică „aduce” resurse financiare în bugetul local. La fel, autospecialele pentru stingerea incendiilor, donate localităților Selemet, Capaclia, Copceac și Vorniceni, chiar dacă nu „aduc bani” în sensul direct al cuvântului, aduc beneficii care pot fi cuantificate în bani și salvează vieți omenești.

Dacă ne referim la alte resurse materiale, precum cele de infrastructură publică, atunci ne oprim la exploatarea, vânzarea clădirilor publice existente, terenurilor, parcarilor auto, unde se percepe taxa de parcaj, cum este în cazul APL Vorniceni. Toate acestea contribuie la majorarea bugetului local. Deci, este un exemplu elocvent, când putem afirma că resursele materiale „ne aduc bani”.

Resursele naturale. Și aici avem exemple privind valorificarea resurselor de către APL Copceac, Vorniceni și Fundurii Vechi. Astfel, localitatea Vorniceni, în urma vânzării lemnului din pădurile ce îi aparțin, obține anual 200 000 de lei, iar localitatea Copceac – 900 000 de lei. Totuși, aceste resurse trebuie valorificate rațional. Dacă am tăiat un anumit număr de copaci, obligatoriu trebuie să plantăm cel puțin tot atâția.

Rezervația peisagistică „Izvoare-Risipeni” este o locație cu potențial turistic, care urmează a fi valorificată. În acest sens, APL intenționează să atragă investiții în timpul apropiat, fapt care se regăsește și în Planul strategic de dezvoltare locală.

Totodată, în Vorniceni, resursa naturală apa este folosită pentru binele întregii comunități, deoarece sistemul de apeduct din localitate funcționează în baza apei din izvoarele de pe teritoriul localității. Iar în Fundurii Vechi, peisajele naturale au potențial turistic, dar care, din păcate, nu este valorificat.

Resursele culturale. Drept exemplu de resursă culturală, care este valorificată pe o scară mai largă, putem menționa Festivalul „iProsop”, care contribuie la creșterea bugetului local. Veniturile sunt din darea în arendă a corturilor și locurilor de vânzare pentru meșterii populari și producătorii agricoli. La fel, populația locală își crește veniturile din realizarea produselor din propria gospodărie.

Figura 10. Festivalul iProsop, Selemet

De asemenea, poate fi menționat și festivalul „Cântă de răsună lunca”, organizat anual de primăria Fundurii Vechi.

Colectivele artistice „Sânziencele” din Capaclia, cele cinci ansambluri folclorice din Copceac, „Învârtita Dorului” din Fundurii Vechi; Ansamblurile de dans popular „Rotunda” și „Busuioc”, Ansamblul de copii „Voinicel”, Fanfara; Ansamblul de muzică ROK „Țepeș”, Ansamblul vocal „Doruleț”, Biserica din lemn din sec XVI (în restaurare), Situl arheologic (două cuptoare de olărit din sec XIV), Vinăria Divus Wineri cu sală de degustare, Complexul cultural turistic „Vatra Dumenilor”, Două case rurale. Toate acestea, valorificate într-o mare măsură, contribuie atât la promovarea localităților, cât și la atragerea resurselor financiare provenite din vânzări de bunuri, oferire de servicii, plată pentru bilete de intrare etc.

La fel de însemnate sunt horele („Hora satului”), care reprezintă un bun prilej de a atrage turiști, dar și de a lansa campanii de colectare de fonduri în timpul horelor. Această experiență o are satul Capaclia. Când oamenii vin la horă, se distrează, dansează, dar și donează pentru o anumită cauză.

Satul Fundurii Vechi deține și un traseu turistic spre „Pădurea Domnească”, Dealurile „7 fântâni” și „Movila Țiganului”. Fiind valorificate, acestea pot genera resurse adiționale.

Satul Copceac este renumit prin faptul că deține un brand local – „Baur” (produs din carne preparată după o tehnologie anume). Acestui produs îi este consacrat festivalul cu același nume.

Totodată, muzeele existente din aceste localități prezintă interes pentru turiștii locali și străini.

3.3 Potențialul extern implicat în mobilizarea resurselor

Asociațiile/Fundațiile care contribuie, în mod regulat, la dezvoltarea locală. În acest sens, pot fi menționate următoarele bune practici:

Capaclia: Asociația Passerelle Alsace Moldavie (Franța), care a contribuit la renovarea grădiniței și școlii din localitate. Anual, asociația contribuie cu ajutoare umanitare, donații de rechizite pentru elevi. Asociația Max (Olanda) a contribuit la construirea și repararea cantinei sociale și asigură prânzuri pentru persoanele în etate, dar și la reparația și dotarea spălătoriei. În prezent, oferă servicii de spălătorie.

Copceac: Rotary Club (Germania) a ajutat la construcția stației de epurare, sistemului de canalizare, instalației sanitare, instalației turnului de apă. TIKa a finanțat construirea unei noi grădinițe și a unui parc. PNUD Moldova, prin proiectul MiDL, a contribuit la crearea Centrului „Bătrânețe liniștită”, îmbunătățirea serviciilor locale de întreținere a drumurilor prin achiziționarea unui graider, achiziționarea unui mini-excavator.

Fundurii Vechi: Asociația obștească „CASMED” din mun. Bălți finanțează îngrijirea bătrânilor la domiciliu.

Risipeni: Asociația obștească „Speranță și caritate” asigură cu produse alimentare, de igienă, vestimentație, încălțăminte familiile cu copii din categorii social-vulnerabile. Cantina socială „CASMED” oferă alimentare (prânzuri calde), timp de patru luni de zile (perioada rece a anului), pentru 30 de persoane.

Selemet: Organizația umanitară „Norge-Moldova” (Norvegia) este un partener de încredere, care a contribuit la crearea „Centrului social pentru copii cu dezabilități și copii din familii social-vulnerabile”, „Sălii de forță și reabilitare”, la reparația Școlii de muzică Selemet, construcția și reabilitarea turnului de apă „La Grițco”, mini-hotelului, cabinetului stomatologic, la dezvoltarea serviciilor sociale: duș social, spălătorie socială, cantină socială. Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare susține organizarea Festivalului iProsop, Piața agroalimentară regională, parcare multifuncțională, traseul

turistic, amenajarea intrării de Sud-Est a localității Selemet, modernizarea serviciului de iluminat prin proiectul „MĂ IMPLIC”.

Vorniceni: Asociația „Terra-1530” a contribuit la termoizolarea grădiniței nr.1, a oferit ajutoare umanitare (anual, face donații pentru elevi). Asociația de băștinași „Vatra Vorniceniilor” s-a implicat la amenajarea terenului multifuncțional la liceu, procurarea graiderului, instalarea iluminatului stradal. Asociația de băștinași juniorii din Vorniceni oferă, anual, ajutoare umanitare, colectează donații de sărbători pentru persoane vulnerabile etc. Asociația „Creativ-Art” a contribuit la crearea traseului turistic în satul Vorniceni, dezvoltarea agro-turismului, prestarea serviciilor de turism etc.

APL-urile înfrățite/APL-urile partenere

Majoritatea localităților menționate au încheiate înfrățiri, dar merită a fi menționate două dintre ele.

Satul Capaclia, care are rezultate palpabile, în materie de resurse, contribuții și schimb de experiențe. În baza înfrățirilor, Capaclia beneficiază de următoarele: *Comuna Ciugud (RO)* – finanțarea proiectului de execuție a drumului L- 605; *Comuna Niculițel (RO)* – reparația interiorului Casei de cultură, donarea buldoexcavatorului; *Comuna Târgul Ocna (RO)* – reparația interiorului Casei de cultură; *Comuna Moșna (RO)* – partener în proiectul transfrontalier de creare a bibliotecii virtuale, organizarea Festivalului moldovenilor; *Parteneriatul intercomunitar Capaclia-Cociulia-Vișniovca* (serviciul de pompieri voluntari) – fiecare dintre cei doi parteneri contribuie la gestionarea serviciului de pompieri voluntari.

Satul Copceac - *Or. Mustafakemalpaşa (TURCIA)*, în cadrul proiectului de modernizare a serviciului de gestionare a deșeurilor solide a fost procurată autospeciala de colectare a gunoierului și pubelelor.

Fundațiile/organizațiile internaționale și naționale (în baza programelor de finanțare). După cum am menționat mai sus, relația cu acest tip de donatori/finanțatori/parteneri se resimte cel mai mult, după mărimea sumelor obținute din finanțări. Comunitățile cooperează cu diferite organizații: GIZ, Uniunea Europeană, UCIP IFAD, Fundației SOROS Moldova, FDR LEADER, PNUD Moldova, Agenția de Dezvoltare și Cooperare a Elveției, Banca Mondială, Comisia Europeană, Guvernul României, Ambasada Poloniei, Norvegia Moldova, Ambasada SUA etc.

3.4 Parteneriatele durabile

Analizând practicile celor șase localități, în ceea ce privește parteneriatele, am constatat că toți respondenții au menționat că toate formele de parteneriat pe care le-au încheiate, indiferent, dacă este vorba despre înfrățiri, sau acorduri de colaborare, sunt formalizate. Acest fapt creează premisa de a crede în durabilitatea acestor relații dintre parteneri (dacă parteneriatele au fost încheiate cu mai mult timp în urmă, necesitatea formalizării acestora printr-un document, acord etc. este vădită). De exemplu, primăriile Copceac, Capaclia și Selemet, în baza acordurilor de colaborare/înfrățire/parteneriat, până în acest moment, au implementat un număr destul de mare de proiecte și acțiuni comune cu suportul partenerilor. Conform opiniilor primarilor intervievați, formalizarea parteneriatelor (prin semnarea bilaterală/trilaterală etc. a documentelor de acord) oferă mai multă claritate în ceea ce privește buna derulare a acțiunilor comune, înțelegerea responsabilităților și drepturilor partenerilor, dar și oferă mai multă încredere în atingerea obiectivelor propuse.

3.5 Metodele și practicile de mobilizare a resurselor

Pentru a reda un tablou mai amplu privind metodele folosite de cele șase comunități participante la interviu, dar și pentru a înțelege care sunt cele mai „populare” (cel mai des aplicate) metode, conform datelor chestionarelor, le-am grupat pe trei dimensiuni: financiară, donații (bunuri) și muncă voluntară. Respectiv, vom putea înțelege care dintre metodele menționate sunt cel mai puțin aplicate

(scrise cu albastru), dar care, cu siguranță, ar putea fi aplicate mai eficient în beneficiul procesului de mobilizare a resurselor, astfel încât să putem obține rezultate și mai bune.

Dimensiunea financiară:

- granturile – scrierea și depunerea spre finanțare a proiectelor;
- contribuțiile atrase în baza acordurilor de parteneriat, acordurilor de colaborare;
- contribuțiile atrase în baza acordurilor de înfrățire;
- campaniile de colectare de fonduri: pe cardurile persoanelor fizice, transferul bancar la persoane fizice, donația financiară fizică, conform listei donatorilor;
- crowdfundingul;
- colectarea de fonduri încadrată în activități culturale și sportive: cinema (vânzare de bilete, limonadă, popcorn, dulciuri), velo-tur, colectare din poartă în poartă, iarmaroace;
- altele: boxe de sticlă la magazine; boxe la instituții publice; donații lunare (procent din salariu).

Dimensiunea de donații (bunuri):

- autospeciale, tehnică din partea partenerilor externi;
- plante decorative, copaci pentru amenajarea spațiilor publice;
- lemne, cărbuni, pentru persoanele nevoiaș pe timp de iarnă;
- produse alimentare (din partea agenților economici, partenerilor de dezvoltare, locuitorilor satului, diasporei), în cadrul campaniilor de binefacere;
- produse de igienă personală, haine (din partea agenților economici, partenerilor de dezvoltare, locuitorilor satului, diasporei), în cadrul campaniilor de binefacere.

Dimensiunea de muncă voluntară (fizică/consultanță/expertiză):

- participarea locuitorilor la acțiuni de salubritate a localității (lichidarea gunoiștilor, curățarea zonelor publice etc.);
- participarea locuitorilor la acțiuni de amenajare a localității (plantarea copacilor, florilor; lucrările de reparație; instalarea terenurilor de joacă, băncilor, urnelor etc.);
- consultanța și expertiza în domenii specifice (inginerie, sănătate, filologie, istorie etc.).

3.6 Logistica procesului de mobilizare a resurselor

Planul de colectare de fonduri

În procesul de planificare a campaniilor de colectare de fonduri, pe termen scurt (de moment/per campanie/acțiune), toate cele șase localități participante la interviu au menționat că elaborează planuri de colectare de fonduri. Satul Copceac elaborează plan pe termen mediu, menționând că acest lucru îi ajută să atingă obiectivele propuse, dar și să fie mai eficienți.

Listele de donatori/finanțatori

O listă cu potențiali donatori/finanțatori dețin trei din cele șase localități: Capaclia, Copceac și Selemet. Un Registru al donatorilor/finanțatorilor cu care au colaborat anterior deține doar satul Copceac, fapt ce îi ajută la menținerea contactului cu aceștia. Localitățile care nu dețin astfel de liste și registre au menționat că ar fi foarte util să le dețină. Asta le-ar ajuta să coopereze anume acei donatori care au tangențe cu campania pe care o desfășoară.

Regulile, principiile, valorile

Fiecare din cele șase comunități și-a stabilit propriile reguli, principii și valori de care se conduc și care, după părerea lor, contribuie la atingerea rezultatelor așteptate în procesul de mobilizare a

resurselor. Unele principii și valori sunt comune pentru majoritatea localităților intervievate, cum ar fi:

- **Transparența.** De fiecare dată se străduiesc să facă publice toate activitățile și informațiile care se referă la procesul de colectare de fonduri (de exemplu, se publică toate datele privind donațiile făcute).
- **Nediscriminarea.** Orice persoană, care dorește să se implice în acțiuni de mobilizare a comunității, colectare de fonduri etc. are posibilitatea să o facă.
- **Corectitudinea.** În cadrul campaniilor de colectare de fonduri se creează un grup de monitorizare, cenzori (după caz), care elaborează procese-verbale, verifică, monitorizează procesul, asigură buna desfășurare a campaniilor. Acest fapt ajută mult la creșterea gradului de încredere în inițiatorii campaniilor.

În comuna Risipeni, echipele locale se conduc și de **principiul diversității** - când comunitatea implică în acțiuni comunitare diverse categorii de cetățeni.

În Capaclia, adițional, se aplică:

- **Capacitarea membrilor comunității.** Periodic, se organizează instruirii privind scrierea de proiecte, fundraising, dezvoltare comunitară și alte domenii conexe.
- **Cooptarea noilor membri.** Principiul este simplu: 50% din membri implicați în campanie sunt dintre cei care au participat în cadrul campaniilor anterioare și au reușit să obțină unele abilități în acest domeniu (prin participarea la instruirii, activități), iar ceilalți 50% sunt membri noi, care nu au participat la campanii, dar care sunt motivați să se implice și doresc să obțină cunoștințe și experiențe noi. Astfel, se oferă posibilitatea la cât mai mulți locuitori ai satului să se implice în dezvoltarea locală.
- **Raportarea.** În urma fiecărei campanii, se organizează ședințe de totalizare, se raportează modul de valorificare a donațiilor. Raportarea se face atât pentru donatori, cât și pentru întreaga comunitate.
- **Campaniile de mulțumire.** De obicei, se aduc mulțumiri tuturor donatorilor, indiferent de mărimea donației făcute, ceea ce ajută la menținerea lor și în cadrul altor campanii, motivându-i să dorească să se implice. Acest principiu contribuie la creșterea numărului donatorilor în fiecare viitoare campanie.

În localitatea Selemet se aplică:

- **Consolidarea capacităților membrilor comunității** la nivel de instituții, grupuri de inițiativă. Ori de câte ori apare oportunitatea de a beneficia de anumite instruirii sau schimburi de experiențe, echipa participă.
- **Promovarea participării civice** la nivel de localitate. Conform acestui principiu, succesul poate fi atins, doar când cetățenii sunt implicați în dezvoltarea locală.
- **Incluziunea socială.** Acest principiu ajută la implicarea diferitor categorii de cetățeni în viața satului, fără a-i discrimina pe anumite criterii.
- **Onestitatea (corectitudinea).** Aplicarea acestui principiu contribuie mult la creșterea imaginii atât în fața finanțatorilor și partenerilor, cât și în fața locuitorilor satului.
- **Replicarea bunelor practici.** Ajustarea bunelor practici din alte localități, atât din țară, cât și peste hotare, contribuie la îmbunătățirea condițiilor din comunitate.

Comunicarea în procesul de mobilizare a resurselor (canale de comunicare, metode de comunicare)

Cel mai des, cele șase comunități utilizează următoarele canale de comunicare:

- paginile de socializare (facebook, odnoklassniki);
- verbal: discuții față în față (în cadrul adunărilor în mahale/sectoare ale localității);
- panourile publice din localitate;
- anunțurile afișate în locurile publice (instituții publice, magazine alimentare);
- mesajele în privat la donatorii și membrii activi.

În localitatea Selemet se folosește cu succes platforma Viber - „Selemet în dialog”.

În Corceac se utilizează paginile web: corceac.md, corceac-diaspora.md; Instagram, Viber (Диалог с Примэрией), YouTube (Диалог с Примаром).

În Fundurii Vechi se informează prin ziarul local „Viața satului”, ziarul raional „Câmpia Glodenilor”.

Metodele utilizate în comunicarea cu publicul:

- din poartă în poartă: campanie de informare și de sensibilizare;
- expoziții de desene;
- expoziții de fotografii – photovoice;
- focus-grup;
- velo-tur;
- flashmob;
- teatru social;
- discuții fizice: cu donatorii și potențialii donatori, în cadrul campaniilor de colectare de fonduri;
- scrisori către donatori.

4. Factorii de succes în mobilizarea resurselor

Capaclia:

- Identificarea, crearea și dezvoltarea unor parteneriate durabile atât cu localitățile vecine, cât și cu localitățile din România.
- Instituționalizarea și formalizarea parteneriatelor: acordul de colaborare/parteneriat asigură buna funcționare a acestuia, inclusiv diminuează riscurile.
- Comunicarea eficientă atât cu donatorii, cât și cu membrii comunității.
- Aplicarea metodelor interactive și inovative în procesul de mobilizare a resurselor.
- Implicarea locuitorilor în proces, chiar din momentul identificării problemelor. Astfel, ei sunt motivați să participe și la următoarele etape, inclusiv la acțiuni concrete, prin muncă fizică, consultanță și donații de bunuri și bani.
- Elaborarea planului de mobilizare a resurselor pentru fiecare acțiune sau campanie în parte.
- Implicarea tuturor persoanelor doritoare, care sunt motivate să facă parte din echipă.
- Consolidarea membrilor comunității prin participarea lor la instruiți.
- Aplicarea principiilor menționate mai sus.

Corceac:

- Implicarea locuitorilor în implementarea proiectelor.
- Implicarea masivă a diasporei în dezvoltarea locală.
- Aplicarea metodei „Comitetele de stradă”.
- Atragerea și implicarea agenților economici în implementarea proiectelor de dezvoltare locală.
- Crearea beneficiilor pentru categoriile social vulnerabile ale populației.

- Promovarea proiectelor în domeniul culturii și sportului.
- Dezvoltarea brandurilor locale „Produs în Copceac” și „Baur”.
- Instituționalizarea și formalizarea parteneriatelor – acordul de colaborare/parteneriat asigură buna funcționare a acestuia, inclusiv diminuează riscurile.
- Comunicarea atât cu donatorii, cât și cu membrii comunității (utilizarea diverselor canale de comunicare).
- Elaborarea planului de mobilizare a resurselor pe termen mediu și lung.
- Implicarea tuturor persoanelor doritoare, care sunt motivate să facă parte din echipă.

Fundurii Vechi:

- Planificarea strategică de dezvoltare a localității pentru următorii patru ani.
- Selectarea membrilor comitetului de implementare a proiectelor, după capacități, aptitudini.
- Transparența activităților.
- Economisirea resurselor financiare (baterii solare și cazangerii pe biomasă la instituțiile publice, banii economisiți vor fi valorificați pentru soluționarea altor probleme locale).
- Menționarea celor mai activi voluntari din localitate.

Risipeni:

- Deschiderea APL pentru implementarea proiectelor destinate diverselor categorii de populație.
- Optimismul și starea de bine în realizarea activităților.

Selemet:

- Deschiderea și dorința APL de a implementa cât mai multe proiecte și inițiative participative.
- Experiența relevantă, inclusiv lecțiile învățate.
- Încrederea din partea partenerilor, datorită corectitudinii.
- Credibilitatea APL.
- Axarea pe diverse tipuri de proiecte de: infrastructură, sociale și economice, care vor duce la dezvoltarea localității pe toate dimensiunile și vor fi benefice pentru diferite categorii de locuitori.
- Implicarea masivă a diasporei în dezvoltarea localității.
- Transparența în activitate.
- Echipa consolidată și foarte unită.
- Crearea și consolidarea unor parteneriate durabile.
- Imaginea bună a localității, obținută de-a lungul anilor.
- Atractivitatea localității.

Vorniceni:

- Munca continuă.
- Dedicția.
- Responsabilitatea personalului.
- Implicarea activă a APL.
- Dorința de dezvoltare.
- Dragostea față de baștină – patriotismul local.

5. Recomandări

Să vă conduceți de o BAZĂ TEORETICĂ solidă. Teoria dezvoltării comunității oferă câteva modele participative din care puteți alege.

Fiți OPTIMIȘTI. Este responsabilitatea Dvs. să fiți optimiști în privința succesului și rezultatelor proiectului. Membrii comunității au dreptul să aibă orice fel îndoieli. Dar, îndoielile Dvs. nu trebuie să fie verbalizate. Nu este de datoria comunității să vă însuflețească. Dvs. stabiliți tonul pentru proiect și acest ton trebuie să fie serios, vii și optimist.

Fiți AMBIȚIOȘI. Trebuie să aveți scopurile înalte și așteptările mari de la potențialul comunității de a schimba viața spre bine. Nu limitați planul de acțiuni din cauza temerilor Dvs. sau ca o modalitate de auto-protecție.

Fiți TRANSPARENȚI. Toată informația trebuie să fie disponibilă tuturor celor care au nevoie de ea. Toate întrebările despre lucrul, abordarea și intențiile Dvs. trebuie să fie comunicate, pentru ca să primească un răspuns din partea membrilor comunității.

PLANIFICAȚI. Planurile pe termen mediu și lung sunt obligatorii, la fel ca cel pe termen scurt (pentru moment sau acțiune unică). Planificarea este un proces care vă va face să fiți mai siguri pe sine și vă va ajuta să diminueți riscurile.

CONSOLIDAȚI ECHIPA. Doar în echipă pot fi obținute rezultate înalte. Delegați responsabilitățile membrilor echipei, conform capacităților fiecăruia. Consolidați capacitățile membrilor echipei prin participare la instruirii și schimburi de experiență.

ELABORAȚI LISTA POTENȚIALILOR DONATORI. Ea vă va ajuta să coopțați anume pe acei donatori care au tangență cu domeniul din care face parte campania.

ELABORAȚI REGISTRUL DONATORILOR, PARTENERILOR CU CARE AȚI COLABORAT. Acesta vă va ajuta la menținerea contactelor cu donatorii.

DIVERSIFICAȚI METODELE/CANALELE DE COMUNICARE. Astfel, veți putea transmite mesajul campaniei la un număr mai mare de beneficiari. Concomitent, vă veți crește gradul de transparență.

ELABORAȚI HARTA RESURSELOR ȘI HARTA ACTORILOR. Acest exercițiu v-a face mai multă claritate privind cine, ce, unde, cum și când trebuie să se întâmple.

NU UITAȚI SĂ MULȚUMIȚI! Fiecare mulțumire mărește șansele de a crește numărul donațiilor ulterioare.